

УДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЬНО-РЕВІЗІЙНОЇ РОБОТИ У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Анотация. Запропоновано напрямки вдосконалення контрольно-ревізійної роботи у сфері державних закупівель з метою усунення недоліків, з якими стикаються ревізори в ході перевірки державних закупівель.

Аннотация. Предложены направления усовершенствования контрольно-ревизионной работы в сфере государственных закупок с целью устранения недостатков, с которыми сталкиваются ревизоры в ходе проверки государственных закупок.

Annotation. Directions of improvement of control-revision work are offered in the field of the public purchasing with an aim of removing defects, which inspectors find during verification of the public purchasing.

Ключові слова: контроль, державні закупівлі, конкурсні торги, перевірка державних закупівель.

Здійснення контролю державних закупівель потребує вдосконалення, стабільності законодавчої бази та ефективного управління, що є одним з найважливіших завдань органів державної влади, виконання якого сприятиме ефективному використанню державних коштів та дотриманню розпорядниками державних коштів вимог законодавства. Прозорість у сфері державних закупівель – необхідний чинник запобігання корупції на шляху реалізації концепції раціонального та ефективного витрачання державних коштів [1, с. 36].

Основною проблемою здійснення державних закупівель є нестабільність та недосконалість законодавства, корупційність та конфлікт інтересів у сфері державних закупівель між органами державної влади, який виник унаслідок політичної кризи в Україні і призвів до критичної ситуації, у якій не досягається погодження ключових питань щодо функціонування системи державних закупівель. З огляду на актуальність даного питання виникає потреба в забезпеченні ефективної системи контролю за державними закупівлями.

Виходячи з цього, метою дослідження є теоретичне обґрунтування та розробка напрямів удосконалення контрольно-ревізійної роботи у сфері державних закупівель для забезпечення стабільності взаємодій між суб'єктами закупівельної діяльності та розвитку економіки країни загалом.

Аналіз літературних джерел, а також вивчення вітчизняного досвіду здійснення перевірки державних закупівель на базі Державної фінансової інспекції Харківської області дозволили узагальнити та згрупувати основні недоліки, з якими стикаються ревізори в ході перевірки державних закупівель. Слід зазначити, що аналіз недоліків здійснювався за такими напрямками: по-перше, встановити ті способи закупівлі, при яких розпорядниками допускається найбільше порушень; по-друге, виявити основні аспекти, у розрізі яких замовникам надається недостовірна інформація з боку учасників закупівлі; по-третє, визначити рівень поінформованості та рівень методичного забезпечення замовників щодо механізму проведення конкурсних торгів; по-четверте, розкрити недоліки нормативно-правового забезпечення здійснення контролю над закупівельною діяльністю.

Автором встановлено, що найбільше порушень законодавства допускається розпорядниками державних коштів у процесі здійснення закупівлі в одного учасника. Це перш за все пов'язано з тим, що установи незаконно застосовують дану процедуру закупівлі, адже на її проведення потрібно отримати відповідний дозвіл, яким іноді нехтують. Для отримання загального уявлення стосовно процесу здійснення закупівлі в одного учасника автором розроблено схему даного способу закупівлі, яка наочно демонструє всю процедуру та значно спрощує процес перевірки.

Крім того, значна частина порушень виникає при здійсненні відкритих торгів. Відносно етапів закупівлі, де здійснюється найбільше порушень, варто відзначити, що найбільшою кількістю порушень супроводжується етап розкриття та оцінки пропозицій конкурсних торгів.

До того ж встановлено, що досить розповсюдженим порушенням законодавства державних закупівель є процедура закупівлі у пов'язаних осіб. Майже кожна друга перевірка супроводжується виявленням даного порушення. Що стосується недостовірності надання інформації замовнику від учасників торгів, то найчастіше викривлення інформації відбувається в таких аспектах: щодо здійснення виробничої діяльності; щодо наявності ліцензій; щодо наявності дилерських повноважень. Таким чином, з метою забезпечення достатнього рівня поінформованості розпорядників державних коштів доцільно затвердити певні форми документів, що складаються ревізорами в процесі здійснення перевірки закупівельної діяльності. Варто звернути увагу на те, що дані форми мають бути чітко регламентовані законодавством та згруповані у певні бази даних. Наведена в них інформація має бути у вільному доступі розпорядників державних коштів.

Що стосується потреби розпорядників державних коштів у залученні експертів, слід зауважити, що залучення експертів найчастіше відбувається при закупівлі будівничих робіт. Це пов'язано насамперед з недостатньою поінформованістю в даній сфері та із специфікою даного виду закупівлі. Крім того, варто наголосити, що залучення експертів розпорядниками є незавжди можливим через відсутність можливості оплати експертних послуг.

На думку автора, існує ряд недоліків в узгодженні критеріїв оцінки пропозицій конкурсних торгів та кваліфікаційних вимог. До критеріїв оцінки слід віднести і законодавчо закріпити такі: фінансовий стан; надійність; відповідальність; наявність банківських порук. Такий підхід дасть змогу забезпечити співпрацю розпорядників державних коштів з фінансово стабільними та незалежними постачальниками, що стане запорукою надання якісної продукції, робіт, послуг.

Таким чином, у ході проведеного наукового дослідження отримано такі висновки: по-перше, на основі

здійснення закупівлі в одного учасника та механізм проведення відкритих торгів з метою систематизації даних та виокремлення основних етапів застосування даних способів закупівлі. Адже в ході аналізу літературних джерел та практичного досвіду було встановлено, що дані способи закупівлі є найбільш ризиковими і при їх здійсненні допускається найбільше порушень; по-друге, з огляду на основні аспекти, у розрізі яких найчастіше учасниками торгів надається недостовірна інформація замовникам, автором було запропоновано введення відповідних форм звітності для працівників, що здійснюють перевірки закупівель з подальшим їх регламентуванням законодавчо, з метою створення відповідних баз даних з вільним доступом до них розпорядникам державних коштів; по-третє, запропоновано чотири основні групи критеріїв відбору учасників процедури закупівлі та узагальнено механізм відбору учасників конкурсних торгів з урахуванням необхідних критеріїв.

Література: 1. Дворниченко М. Державні закупівлі в Україні / Дворниченко М. // Державні закупівлі України. – 2006. – № 9. – С. 36–40. 2. Про здійснення державних закупівель : Закон України від 01.06.2010 р. № 2289-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http // www.zakon1.rada.gov.ua](http://www.zakon1.rada.gov.ua).